

LYSEFJORDEN 365

Lysefjorden Utvikling AS - Innkalling til styremøte

Asle Rafdal, styreleder	Vara: Jarle Bø	(Rogaland Fylkeskommune)
Nina Othilie Høiland	Vara: Leif Magne Kleppa	(Stiftelsen Preikestolen)
Per A. Thorbjørnsen	Vara: Erik Hammer	(Stavanger Kommune)
Kenny Rettore	Vara: Inger-Lise Erga	(Sandnes Kommune)
Irene Heng Lauvsnes	Vara: Bjørg Tryland	(Strand Kommune)
Preben Falck	Vara: Hans Olav Sandvoll	(Ryfylke Friluftsråd)
Gunhild Vevik	Vara: Liv Jorunn Tjelmeland	(Fritt valgt)

Vara møter bare etter ekstra innkalling

Dag: Onsdag 19. februar 2025 kl. 1130-1400 (Vi starter med lunch)
Sted: Sandnes Rådhus

Sakliste:

LU Sak 01/2025	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste
LU Sak 02/2025	Protokoll fra styremøte 19.12.2024
LU Sak 03/2025	Status økonomi
LU Sak 04/2025	Høring Regionalplan for Preikestolen og Lysefjord-området
LU Sak 05/2025	Transport Lysefjorden
LU Sak 06/2025	Årsrapport 2024
LU Sak 07/2025	Dato for generalforsamling
LU Sak 08/2025	Gjesteundersøkelsen 2024
LU Sak 09/2025	Orienteringssaker
LU Sak 10/2025	Eventuelt

Forsand, 12. februar 2025
Lysefjorden Utvikling AS

Asle Rafdal, styreleder (s.)

Om de enkelte sakene:

LU Sak 01/2025 Møteinnkalling og sakliste

Forslag til vedtak: Godkjent

LU Sak 02/2025 Godkjenning av protokoll fra styremøte 19.12.2024

Forslag til vedtak: Godkjent

LU Sak 03/2025 Status økonomi

Det foreligger ikke regnskap så tidlig på året, men det gis en status i møtet.

Forslag til vedtak: Styret tar saken til orientering

SP Sak 04/2025 Høring Regionalplan for Preikestolen og Lysefjord-området

Styret behandlet høringen første gang i sak 48/2024. I det møtet kom det fram ønske om følgende justeringer

- vekstbegrepet må være med
- det er ulikt syn på om visjonen skal beholdes eller ikke. Vi bør komme med et konkret alternativ
- transport må framheves som et viktig område i planen
- Flørli sin status vannes ut-de tre hovedattraksjonene i Lysefjorden bør få spesiell plass
- et eventuelt besøksbidrag bør inn som en potensiell finansieringskilde
- det må presiseres at Lysefjorden Rundt brukes og at det må åpnes opp for nye stier og ev. nye turisthytter knyttet til denne.
- støttes at Cruise tas med i høringen
- høringen må omstruktureres og spisses

HØRINGSUTTALE TIL REGIONALPLAN FOR PREIKESTOLEN OG LYSEFJORDOMRÅDET

Denne høringsuttalen er behandlet i styremøte hos Lysefjorden Utvikling AS (heretter kalt LU) 13. desember 2024 og 19. februar 2025.

LU anser forslaget til regional plan for Preikestolen og Lysefjorden som et grundig dokument med potensial til å bli et godt styringsverktøy for området. Planen vil kunne erstatte Fylkesdelplanen for Preikestolen fra 1992 på en formålstjenlig måte.

Vår grunnleggende tilnærming er at reiselivsutviklingen skal støtte opp om lokalsamfunnene i Rogaland og Sirdal. Investeringer og tiltak må bidra til trivsel, helårs turmuligheter, bedre transportløsninger, ivaretagelse av kulturarven og regional næringsutvikling. Reiselivet er slik sett et virkemiddel i en bred samfunnsutvikling, og andre faktorer enn reiseliv er derfor også viktige.

1. Visjon

Visjonen bør inspirere lokalsamfunn og næringsliv og være klar og målbar. Formuleringen «Nordens mest bærekraftige reisemål» er lite konkret og kan oppfattes som en form for grønnvasking. Vi foreslår følgende alternativ:

«Vi skal sikre en livskraftig Lysefjord, med lokal verdiskaping og bevaring av unik natur og kulturhistorie.»

2. Transport på Lysefjorden

Transportbehovet er ikke løst i planforslaget. Det bør forankres etablering av en helhetlig kontrakt for ferjesambandet med langsiktig perspektiv, fleksibel ruteplan og differensiert prisstruktur. Dette vil føre til et bedre tilbud for lokalsamfunnet, lavere offentlige kostnader og økt reiselivsutvikling som igjen styrker sambandet og dets finansiering. Det må legges til grunn at transporten skal være klimanøytral.

3. Finansiering

Planen mangler en tydelig finansiering. Vi foreslår å etablere et utviklingsfond/spleiselag (både offentlige og private instanser) for Preikestolen og Lysefjordområdet, slik at nødvendige investeringer og tiltak for gjennomføring av planen kan realiseres.

4. Bærekraft

Et rent «regenerativt reiseliv» kan bli begrensende. Vi støtter et bredt fokus på bærekraftig reisemålsutvikling som metode, med regenerative tiltak når det er hensiktsmessig.

5. Begrepsbruk

Hele planområdet utgjør én destinasjon. Innenfor denne destinasjonen finnes ulike innfallsporter, attraksjoner og knutepunkter. Flørli må ha et særlig fokus i planen. Det samme gjelder Preikestolen og Kjerag.

6. Cruise

Planen bør klargjøre holdningen til cruisetrafikk. LU anbefaler at skip i hovedsak anløper få utvalgte havner og benytter lokale transportører/opplevelsesaktører videre. Ambisjonen bør være at cruiseskip ikke går inn i selve Lysefjorden.

7. Lysefjorden Rundt

Vandreruten som er omtalt, bør profileres sterkere som «Lysefjorden Rundt» for å tydeliggjøre en hovedsatsing både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Det må åpnes for tilpasninger av eksisterende sti, nye sti traseer, tilgang til sjø og ny overnattingskapasitet langs stien der det er eksisterende bygninger/gardshus.

8.

Gardshistorien i Lysefjorden

Kulturarven i Lysefjorden er sterkt knyttet til gardsrift. Det er i dag noen sentrale gardar fra gammel tid som er i ferd med å gå tapt. Planen må ha en ambisjon om å ta vare på disse og sette de istand til ny bruk i samarbeid med grunneiere. Det er og viktig at kulturlandskapet sikres en langsiktig skjøtsel.

9. **Flørli**

Flørli er et kulturminne som er i ferd med å forfalle. Det er svært ressurskrevende å ta vare på stedet og det må derfor fremheves som særlig viktig å ta vare på og sette i alternativ bruk.

10. **Regional Verdiskaping**

Ikke all kommersiell aktivitet vil og kan foregå innenfor det definerte reisemålet. Satsingen på Preikestolen og Lysefjordområdet gir ringvirkninger i hele Rogaland. Et viktig prinsipp er at næringslivet ellers i fylket skal kunne utvikle kommersiell aktivitet basert på opplevelseskvalitetene i Lysefjorden. Planen bør tydeliggjøre dette regionale prinsippet.

11. **Markedsføring av Lysefjorden**

Regionen markedsføres i dag av destinasjonsselskap og landsdelsselskap. Det må utvikles en bevisst profil og strategi for de målgrupper vi utvikler Lysefjorden for. Vi bør tiltrekke oss segmenter som gir reell verdi for lokalsamfunnet. Et fremtidig utviklingsselskap bør få et tydelig medansvar for dette.

12. **Bærekraftig Reisemål og Nasjonale Turiststier**

Vi mener det er viktig at Innovasjon Norge sin sertifiseringsordning for bærekraftig reisemål tas inn i planen som et mål for arbeidet med reisemålet. Det samme gjelder ordningen med Nasjonale Turiststier som Miljødirektoratet administrerer. Lysefjorden har dag sertifisering som nasjonal turiststi for Preikestolen og Kjerag og det er et krav i ordningen at den forankres i offentlige planer.

Ovennevnte punkter bør ses i sammenheng med overordnet mål om å styrke lokal verdiskaping, bevare natur- og kulturressurser og legge til rette for en helhetlig og bærekraftig utvikling i Lysefjordområdet.

Planen må ha klare ambisjoner om å løse sentrale oppgaver som transport, finansiering, inkludering, Flørli, Lysefjorden Rundt, ivareta og restaurere de gamle gardene/kulturarven, næringsutvikling og fortsatt ansvarlig forvaltning av Preikestolen og Kjerag

Punktene utdypes mer i detalj nedenfor.

Visjonen:

Visjonen skal si hvor vi vil med Lysefjorden og hvilken ambisjon vi har i Rogaland. Vi mener at visjonen som er foreslått i planen ikke gjenspeiler konkrete ambisjoner for utvikling av området.

For oss er arbeid i tråd med bærekraftsprinsippene viktig i alt som skal gjøres i planområdet og det er etter vår mening grundig skrevet inn i planen som et viktig premiss. Bærekraft arbeid er en premiss og et virkemiddel og en strategisk retning for arbeidet. Men det sier ikke noe om hvor vi vil med destinasjonen. Det er også en visjon som det er vanskelig å måle.

Dette er også et av argumentene som har ligget til grunn for det nye EU-direktivet om grønnvasking («Green Claims»). EU vil hindre selskaper i å bruke vage eller i verste fall falske miljøpåstander, for å beskytte forbrukere og sikre ærlig markedsføring. Det er ventet et meget strengt regelverk der grønne påstander må forhånds godkjennes og kun brukes dersom det er tydelig dokumentasjon. En visjon om å være «det mest bærekraftige reisemålet» vil nok bli i strid med nytt regelverk.

Eksempler på hva vi frykter kan skje er det nå flere av i Danmark. Finansavisen publiserte 22. januar i år en artikkel som viser at flyselskapet KLM er anmeldt av det danske forbrukertilsynet for grønnvasking etter villedende utsagn om bærekraft i en radioreklame. Det danske forbrukertilsynet har i lang tid hatt søkelys på bruken av begrepet bærekraft i reklamer. Før jul 2024 godtok bilprodusenten BMW en bot på 3 millioner danske kroner for å ha betegnet seg selv som «verdens mest bærekraftige bilprodusent».

Lysefjorden er allerede sertifisert og re-sertifisert to ganger i henhold til den norske bærekraft ordningen, men den gir ingen nordisk rangering som kan brukes. Den rangerer heller ikke de norske reisemålene, men fokuserer på at arbeidet er systematisk og langsiktig. Det presiseres at man skal unngå å si at man er et bærekraftig reisemål da en aldri vil bli et fullstendig bærekraftig reisemål.

Legitimiteten hos lokalbefolkningen og næringsliv kan også svekkes om ikke regionalplanen har en tydelig visjon som konkret skisserer en ønsket utviklet og forvaltning av Lysefjorden. Lysefjorden er mer enn bare et reisemål. En visjon som er mer konkret knyttet til lokale mål og utfordringer kan være lettere å engasjere lokalsamfunnet og andre næringer, og bygge eierskap rundt.

Regenerativt reiseliv:

Et mål om et fullstendig regenerativt reiselivssystem er paradoksalt nok ikke bærekraftig i et samfunnsperspektiv. I planen skrives det om betydelig vekst og tilrettelegging. Det er ikke forenelig med et regenerativt reiseliv. Et regenerativt reiseliv som utgangspunkt vil kunne være svært begrensende. Vi foreslår å ta utgangspunkt i et bærekraftig reiseliv som i større grad tar et helhetsbilde og et forvaltningsperspektiv og heller stimulere til regenerative tiltak i utviklingsarbeidet.

Bærekraftarbeidet er en helhetlig tankegang som i større grad har utvikling og besøksforvaltning i seg. Vi savner at Bærekraftig Reismålsordningen til Innovasjon Norge blir nevnt. Ordningen er nasjonal, og tuftet på Global Sustainable Tourism Council sine prinsipper for bærekraftig reiselivsutvikling. Lysefjorden som destinasjon var pilot til denne nasjonale ordningen ved etablering, og har vært merket, og re- merket 2 ganger siden. Verktøykassen til ordningen og de underliggende prinsippene har vært veiledende i Lysefjorden Utvikling sitt bærekrafts arbeid.

Hvis en derimot skal bruke begrepet regenerativt reiseliv så må det defineres klart og tydelig hva som menes med det og utarbeides retningslinjer for hvordan det skal brukes i utviklingen av planområdet.

Destinasjon/attraksjon/innfallspunkt/knutepunkt

Begrepsbruken er litt forvirrende: disse begrepene brukes litt om hverandre. Det viktige er hva man faktisk skal gjøre og hvilket mulighetsrom som gjelder. For oss er det hele planområdet som er destinasjonen. Så består den av innfallsporter, attraksjoner og knutepunkt.

1. En destinasjon er et geografisk område som tiltrekker seg besøkende på grunn av sitt samlede tilbud av attraksjoner, aktiviteter, overnatting, transport, fasiliteter og

tjenester. Destinasjonen kan variere i størrelse, fra en liten landsby eller by til en større region, og inkluderer alt som bidrar til turistens helhetsopplevelse.

Eksempel: Lysefjorden er en destinasjon som kombinerer naturlige attraksjoner som Preikestolen og Kjerag med tjenester som båtturer, overnatting og lokale kulturtilbud.

2. En attraksjon er en enkeltstående ressurs, fysisk eller immateriell, som har en særskilt evne til å tiltrekke besøkende. Attraksjoner kan være naturlige (fjorder, fjell), menneskeskapte (historiske bygninger, museer) eller kulturelle (festivaler, mattradisjoner).

Eksempel: Preikestolen er en attraksjon som trekker besøkende på grunn av sin unike beliggenhet og spektakulære utsikt.

3. Et innfallspunkt er et sted som fungerer som en inngang eller adgangspunkt til en destinasjon eller attraksjon. Innfallsporter er ofte knyttet til transportinfrastruktur (parkering, kollektivtilbud) og kan inkludere informasjonsformidling, utstyr, og tjenester som gjør det enklere for besøkende å starte opplevelsen.

Eksempel: Vi definerer Lauvvik, Forsand, Jørpeland, Lyngsheia/Songesand og Lysevegen/Lysebotn som innfallsport.

4. Et knutepunkt er en fysisk lokasjon hvor ulike transportmidler, ruter eller nettverk møtes og kobles sammen. Knutepunktet gjør det mulig å organisere turistenes bevegelser mellom destinasjoner og attraksjoner. Det kan også tilby relaterte tjenester som mat, overnatting og informasjon.

Eksempel: Mange av kaiene i Lysefjorden (særlig Lauvvik, Forsand og Lysebotn kai) er knutepunkter for turister som ankommer med bil eller ferje, og som skal inn eller ut av destinasjonen. Parkeringsanlegg som Preikestolen Parkering og Kjerag Parkering er også viktige knutepunkt.

Flørli er et spesielt sted og betyr mye for Lysefjorden. Det er og svært ressurskrevende å ta vare på stedet og det bør derfor fremheves som et viktig satsingsområde. Preikestolen og Kjerag er og områder som bør få ekstra oppmerksomhet i planen.

Verdiskaping

Planen legger opp til potensielt store investeringer i årene som kommer. Utvikling av kommersiell aktivitet er beskrevet i form av destinasjoner, innfallspunkt og attraksjoner. Men det er slik at Lysefjordområdet er et natur- og kultur basert opplevelsesområde og en kan ikke forsvare at all kommersiell aktivitet skal foregå i selve reisemålet. Et viktig prinsipp med å satse på Preikestolen og Lysefjordområdet er at næringslivet ellers i fylket som ligger på utsiden av reisemålet skal kunne utvikle kommersiell aktivitet basert på opplevelses kvalitetene i Lysefjordområdet. Det regionale perspektivet på dette feltet er viktig å få fram for å skape forståelse for den satsingen som skal gjøres i reisemålet. Dette er en del av samfunnsperspektivet og kommer for lite fram i planen.

Lysefjorden Rundt

I planen er vandreruten omtalt og også inntegnet i kartet. Dette er veldig positivt. Vi kunne imidlertid ønsket oss en sterkere markering av at dette er Lysefjorden Rundt og at den er en langsiktig satsing på hvordan reisemålet skal framstå både internasjonalt, nasjonalt men også regionalt. En vandrerute som får fram alt det flotte ved Lysefjorden. Den gamle oppfatningen er at dette er en krevende flerdagstur for de mest spreke, og som gjerne bor i telt. Stavanger Turistforening og Lysefjorden Utvikling jobber derimot langsiktig med konkret profilering og fysisk tilrettelegging som retter seg mot mer betalingsvillige gjester som ønsker å gå del- etapper, og benytte seg av det lokale servicetilbudet underveis. Gjester kan bli flere dager for å gå flere dagsturer, sammenhengende eller i ulike deler av Lysefjorden, eller «samle» etapper over flere år, basert på gjenbesøk.

Dette skaper muligheter for økt opphold i og rundt Lysefjorden, og større ringvirkninger. Samtidig krever det investeringer i infrastruktur, inkludert kommunikasjon og tilrettelegging, men også kommersiell utvikling av overnatting, servering, transport, guiding, m.m. Det er viktig at det gis nok rom for å utvikle Lysefjorden Rundt både med oppgradering av eksisterende stier, etablering av nye stier og koblinger mot kaiene i Lysefjorden. Her kan det også komme til nye kaier i framtiden og det er allerede lagt inn i anbudet til den nye 10 års kontrakten for Lysefjordruta at Hengjane og Kallastein kai kan komme til i ruteplanen etter hvert. Det må også være åpning for å ta i bruk eksisterende bygninger/gardshus som overnatting samt etablere nye turisthytte mellom Flørli og Kjerag. Videre må det legges til rette for etableringer i destinasjoner, knutepunkt og innfallsporter. Tilgang fra sjø gir også hjelpemannskaper lettere tilgang til stien rundt fjorden.

Cruise

Planforslaget sier ingenting om cruise. Vi mener det er en svakhet ved planen og at det bør omtales en holdning til dette.

Det er utarbeidet en cruise strategi for Stavangerregionen som sier at den skal begrense muligheten for cruise skip til å bevege seg innover i Ryfylkefjordene og Lysefjorden med mindre de tilfredsstiller miljøkravene som skal innføres i verdensarv fjordene. Vi vil gå lenger enn dette og si at cruise skip ikke skal gå inn i Lysefjorden. Dette begrunner vi med følgende: Det er gjort en jobb for å utvikle aktivitetstilbydere i Lysefjorden. Dette er aktører som blant annet bruker fjorden som aktivitetsarena. Ved å tillate cruiseskip så vil dette kunne komme i konflikt med disse aktørene.

Vi er opptatt av å lage en fornuftig besøksforvaltning av de ulike områdene i fjorden. For eksempel Flørli. Mye av opplevelsen knyttes til stedets identitet og ved å ankre opp cruise skip og føre mengder av passasjerer i land så vil dette kunne ødelegge atmosfæren og produktet. Mange steder i Lysefjorden vil kunne ha et økt besøk, men det må styres i fornuftige mengder.

Det er en realitet at det er flere virksomheter som baserer sin drift på cruise passasjerer og vi skal støtte opp om disse. Vi mener at dagens modell der cruise passasjerer forflyttes i mindre båter og i mindre grupper på buss både skaper bedre produkter, mer håndterlige grupper og mer lokal verdiskaping enn om cruise båtene selv oppsøker Lysefjorden.

Vi får mest verdi ut av dette segmentet om de kanaliseres til et fåtall havner og forflytter seg ved hjelp av lokale transportører ut i distriktet og ut til gode opplevelser.

Kommentarer til kapittel 2: Innsatsområder mål og strategier

I punkt 2.2 reiselivs- og destinasjonsutvikling, omtales Preikestolen der det foreslås noen tiltak for å doble kapasiteten i stien uten å øke kapasiteten på parkeringsanlegget. Dette kan ifølge planforslaget gjøres ved å lage ny sti/rundtur og øke tilgangen via shuttlebusser. Vi mener at fokuset må snus til hvordan vi kan styre trafikken på en måte som bremser veksten på de mest besøkte dagene. Vi må fokusere på rett kapasitet i stien og på selve Preikestolen for å ivareta sikkerhet, men ikke minst opprettholde en god opplevelse for de besøkende. Hvis vi ikke klarer å opprettholde en svært god opplevelse vil vi risikere et omdømmetap med langsiktige negative konsekvenser. Så fokuset i planen må være å ha rett mengde folk til enhver tid og mindre fokus på kun vekst. Dette viser og behovet for at den organisasjonen som skal jobbe med utvikling i Lysefjordområdet også må engasjere seg på markedssiden. Vi må bort fra volumfokuset og over på hvem vil vi ha, i hvilke mengder, når og hvilken verdi de kan tilføre oss.

Besøksforvaltning på de ulike stedene kombinert med tålegrenser og målgrupper er viktige tema i det videre arbeidet.

Tålegrenser er heller ikke hogget i stein-de kan utvikles ved god tilrettelegging.

Tilretteleggingstiltak kan utgjøre naturinngrep, men samtidig være mindre enn slitasjen som ville oppstått ved å ikke gjøre noe. Preikestolen er et eksempel på dette.

Et annet moment når det gjelder Preikestolen, Kjerag og Flørli er muligheten for å gjøre ulike tiltak i stiene for å øke attraktiviteten gjennom hele året. Hvis det er behov og ønskelig å gjøre tiltak eller installasjoner for å bidra til helårsturisme så må ikke planen utelukke dette før det er utredet som en del av besøksforvaltningen.

I punkt 2.4 lokalsamfunn kunne vi tenkt oss litt mer utdyping da det er et viktig område. Hva innebærer det at det skal styrke lokalsamfunnet? Viktige tema er rekreasjon, bolyst og stolthet. Vi må balansere utviklingen og unngå turistenes negative påvirkning av lokalsamfunnene. Verdiskaping i næringslivet er viktige faktorer. Det gjelder handel, opprettholde og bedre transportsystemer, inntjening på transport og tradisjonelle reiselivsvirksomheter, men og annen næringsvirksomhet. Preikestolen og Lysefjordområdet vil være et godt bidrag for hele næringslivet i Rogaland som gjennom året har mye besøk av kunder og andre forretningsforbindelser.

2.5 transport

I planen omtales Flørli som det området som er avhengig av transport på fjorden for å kunne eksistere. Vi har i Rogaland en ambisjon om å ha næringsaktivitet gjennom hele året og dermed er også Lysebotn og Songesand helt avhengige av transport på fjorden i store deler av året med vinterstengte veier.

I planen omtales en ny 10 års kontrakt for lokalbåtruten som har en kapasitet på 97 passasjerer og 12 biler. Dette løser imidlertid ikke det totale transportbehovet som er høyere i sommer halvåret. Hvis satsingen på helårsturisme lykkes, vil det og være et økt behov i vinterhalvåret. Det må derfor være en målsetning at det skal være en kontrakt på Lysefjorden i framtiden som tar opp i seg det totale transportbehovet og kan tilpasse dette ut ifra trafikkmengde og etterspørsel. Dette vil øke tilbudet, styrke lokalsamfunnet, styrke reiselivsnæringen og på sikt redusere kostnadene for fylket.

I planen skrives følgende: «Utfordringer kan være knyttet til offentlig transport som har kapasitetsutfordringer som kan øke ytterligere ved økt besøk til området». Vi er enig i at rutebåttilbudet som er vedtatt ikke er nok for å realisere det fulle reiselivsutviklingspotensialet i Lysefjorden. Reiselivsutvikling forutsetter bedre infrastruktur og kommunikasjon, men kan også være nøkkelen til å bidra til dette. Det er ikke urealistisk at reiselivet i framtiden ville finansiert hele rutetilbudet på Lysefjorden.

Vi ønsker oss en klarere ambisjon i planen om dette.

Finansiering

Arbeidet med Preikestolen og Lysefjordområdet er ressurskrevende. I dag gjøres dette arbeidet av en liten organisasjon som er helt avhengig av å søke på eksterne støtteordninger for å kunne utføre utviklingsprosjekter. Dette skaper lite forutsigbart handlingsrom og det vil tidvis utsette framdriften i prosjekter. Søknader tar og ofte lang tid å behandle. Med slike finansieringsordninger er det også en fare for at man tilpasser prosjekter til støtteordninger istedenfor å få finansiering til de rette prosjektene.

Vi mener det må gjøres et forsøk på å etablere et utviklingsfond for Preikestolen og Lysefjordområdet der mange ulike aktører, både offentlige og private går sammen om en målrettet og effektiv utvikling og realisering av regionalplanen. Deler av et eventuelt besøksbidrag for norsk reiseliv bør og kanaliseres inn i dette fondet. Det må utarbeides kriterier for målsetning og bruk av fondet.

Vi ønsker oss en klar ambisjon om å opprette et slikt fond innen utgangen av 2026.

Avsluttende kommentar:

Regionalplanen inneholder veldig mye bra og kan bli et unikt dokument der Rogaland kan vise vei for hvordan man organiserer destinasjonsarbeid inn i framtiden.

Planen må ha ambisjoner om å løse sentrale oppgaver som transport, finansiering, inkludering, Flørli, Lysefjorden Rundt, ivareta de gamle gardene/kulturarven, næringsutvikling og fortsatt ansvarlig forvaltning av Preikestolen og Kjerag

Vi må jobbe etter bærekraftprinsippene om å ivareta natur og klima, bidra til god samfunnsutvikling og bidra til et lønnsomt næringsliv.

Reiseliv vil være en katalysator for å skaffe ressurser til restaurering og formidling av kultur, god ferdsel i naturen, skjøtsel, kvalitetsheving, næringsutvikling og bedret tilgjengelighet.

20.02.2025

På vegne av styret:

Helge Kjellevoid

Daglig leder Lysefjorden Utvikling AS

Forslag til vedtak: Styret vedtar vedlagte høringsuttale til regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet

LU Sak 05/2025 **Transport Lysefjorden**
(Ikke offentlig - §23 Unntak av hensyn til det offentlige sin forhandlingsposisjon, m.m.)

Det blir gitt en orientering i møtet.

Forslag til vedtak: Styret tar saken til orientering

LU Sak 06/2025 **Årsrapport 2024**

LYSEFJORDEN 365

Årsrapport 2024

Lysefjorden Utvikling AS

LYSEFJORDEN365.com

Kommunehuset | Fossanveien 380, 4110 Forsand | +47 95 79 72 66 | post@visittlysefjorden.no | org.nr. 988 467 774

INNHold

1:	Driften av selskapet	3
1.1:	Ressurser	3
1.2:	Personalet	3
1.3:	Styret	4
1.4:	Eiere	4
2:	Status på egne prosjekt	5
2.1:	Flørli	5
2.1.1	Hastetiltak på vei	5
2.1.2	Nye brønner	5
2.1.3	Status masterplan	5
2.1.4	Vedlikehold	5
2.2	Nettverkssamlinger	6
2.3:	Kjerag	6
2.3.1	Nytt bomanlegg	6
2.3.2	Avklaring parkeringsforhold	7
2.3.3	Prosjektering av nytt renseanlegg	7
2.4:	Transport Lysefjorden	7
2.5:	Lysefjorden Rundt	8
3:	Oppsummering av driften i 2024	9
3.1:	Besøk i Lysefjorden	9
3.2:	Preikestolen	9
3.3:	Kjerag	10
3.4:	Flørli	10
3.5:	Lysebotn Turistkontor	11
3.6:	Preikestolen Turistkontor	11
3.7	Digital informasjon	11
3.8	Resertifisering som Bærekraftig reisemål	11
4:	Involvering i andre prosjekt	11
4.1	NVE museumsliste	11
4.2	Daladalen	11
4.3	Kraftturisme	12
4.4	Presentasjoner og foredrag	12
4.5	Regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet	12
5:	Visjon og strategi	12

1 Driften av selskapet

1.1 Ressurser

Faste årlige indeksregulerte driftstilskudd:

Rogaland fylkeskommune (829 560)
Sandnes kommune (632 045)
Strand kommune (406 880)
Stavanger kommune 316 024)
Stiftelsen Preikestolen (292 321)
Sirdal kommune (63 204)
Gjesdal kommune (63 204)
Hjelmeland kommune (31 603)
Suldal kommune (31 603)

Sum driftstilskudd: 2 666 444

Årlig tilskudd til vedlikehold i Flørli (10 årig avtale som løper til 2028):

Stavanger kommune vedlikehold i Flørli (500 000)

Omsøkte tilskudd til prosjekter i 2023:

Prosjektmidler KMD-Nasjonale Turiststier (1 070 000)
Sandnes Kommune-Turistkontor Lysebotn (100 000)
Innovasjon Norge-resertifisering som Bærekraftig reisemål (200 000)
Sparebankstiftelsen uttak Lysefjorden Rundt (1 200 000)

Sum prosjekt tilskudd: 2 570 000

1.2 Personalet

Helge Kjellevoid, daglig leder
Johannes C. Apon, reiselivsutvikler
Henrik Lilleheim, drift og vertskap ved parkeringen på Øygardstølen.
LU har en avtale med Stiftelsen Preikestolen som innebærer utleie av daglig leder funksjon i størrelsesorden 40-60%

1.3 Styret

Styret har med virkning fra 20. juni 2024 vært som følger:

Asle Rafdal, styreleder	Vara: Jarle Bø	(Rogaland Fylkeskommune)
Nina Othilie Høiland	Vara: Leif Magne Kleppa	(Stiftelsen Preikestolen)
Per A. Thorbjørnsen	Vara: Erik Hammer	(Stavanger Kommune)
Kenny Rettore	Vara: Inger-Lise Erga	(Sandnes Kommune)
Irene Heng Lauvsnes	Vara: Bjørg Tryland	(Strand Kommune)
Preben Falck	Vara: Hans Olav Sandvoll	(Ryfylke Friluftsråd)
Gunhild Vevik	Vara: Liv Jorunn Tjelmeland	(Fritt valgt)

Styret har hatt 6 styremøter og har behandlet 54 saker.

1.4 Eiere

Eierstruktur i prosent:

Rogaland fylkeskommune (29,70)
Sandnes kommune (22,63),
Strand kommune (14,57)
Stavanger kommune (11,32)
Stiftelsen Preikestolen (10,47)
Sirdal kommune (2,26)
Gjesdal kommune (2,26)
Reisemål Ryfylke (2,26)
Hjelmeland kommune (1,13)
Suldal kommune (1,13)
Stavanger Turistforening (1,13)
Ryfylke Friluftsråd (1,13)

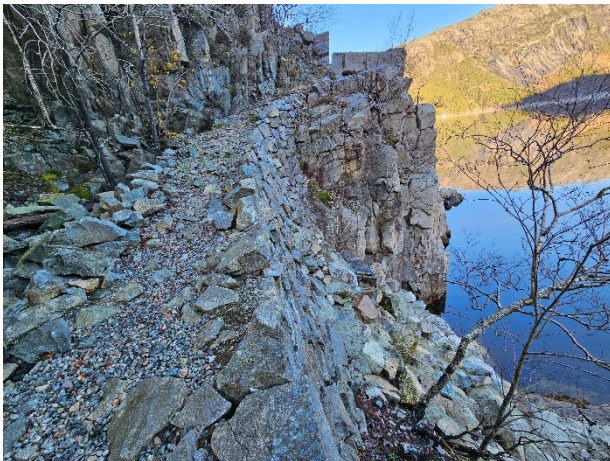

2 Status på egne prosjekt

2.1 Flørli

2.1.1 Hastetiltak på vei

2024 startet med uvær og utrasing av en stor støttemur i Flørli. Hvis denne hadde rast ut ville veien ut til Flørlineset forsvunnet. Nå ble det en reoperasjon på 250 000 istedenfor over en mill hvis alt hadde rast. Det var ingen forsikringer som dekket dette.

2.1.2 Nye brønner

Vannverket i Flørli har slitt med for lite vann. Høsten 23 boret vi to nye brønner og disse har blitt satt i drift våren 24.

I slutten av juli oppdaget vi usmak på vannet i Flørli. Tester viser at alle brønnene (3 stykk) er forurenset med sjøvann. Dette betyr i praksis at alle brønnene er ubrukelige for framtiden.

Vi har sett på ulike løsninger, men det vil uansett resultere i en betydelig investering. Derfor er det nå laget en midlertidig ordning med elvevann og denne løsningen må utvikles videre som en midlertidig løsning for 2025. Samtidig fortsetter vi å utrede alternativer for en permanent løsning.

2.1.3 Status masterplan

Arbeidet med masterplanen for Flørli har ligget i bero i 2024 i påvente av at Stavanger kommune skal utrede hvordan de vil utøve sitt eierskap. Vi hadde håpet at vi skulle vært igang med reguleringsarbeid i Flørli kombinert med arbeid for å finansiere renovering og istandsettelse. Håpet er å få prosjektet igang igjen i 2025

2.1.4 Vedlikehold

I 2024 har vi byttet til et midlertidig tak på skolehuset. Her var det lekkasje. Dette arbeidet førte og til at vi måtte bytte en vegg som var angrepet av fukt.

Videre har vi hatt takarbeid på Ingeniørmessa som også hadde lekkasje. Dette huset er også malt i 2024.

Takrennene på kraftstasjonen har vært ødelagte i flere år som har ført til stor erosjon på fasaden. Ved hjelp av midler fra Rogaland Fylkeskommune fikk vi reparert takrennene og tettet lekkasjene. Arbeidet er utført i tråd med bevaringsønsker og vi prøver nå å finansiere istandsettelse av de mest omfattende skadene på fasaden.

2.2 Nettverkssamlinger

I 2024 er det gjennomførte to samlinger, en i mai i Lysebotn med 70 deltakere og en i November på Verkshotellet på Jørpeland. Samlingene har hatt god deltakelse og det har mellom samlingene vært gjennomført flere møter med aktører og potensielle aktører som har prosjekter og prosjektideer.

2.3 Kjerag

2.3.1 Nytt bomanlegg

I mai/juni fikk vi etablert et nytt bomanlegg på Øygardstølen. Dette har ført til at driften av selve parkeringsanlegget har blitt mer selvgående. Samtidig la vi om driften slik at vertene nå får en mer ordnet arbeidstid og kan bruke mer energi på andre ting enn å sikre betaling av gjestene. Vi har med dette øket servicenivået og vil bygge videre på dette i 2025. Blant annet med etablering av utstyrsutleie.

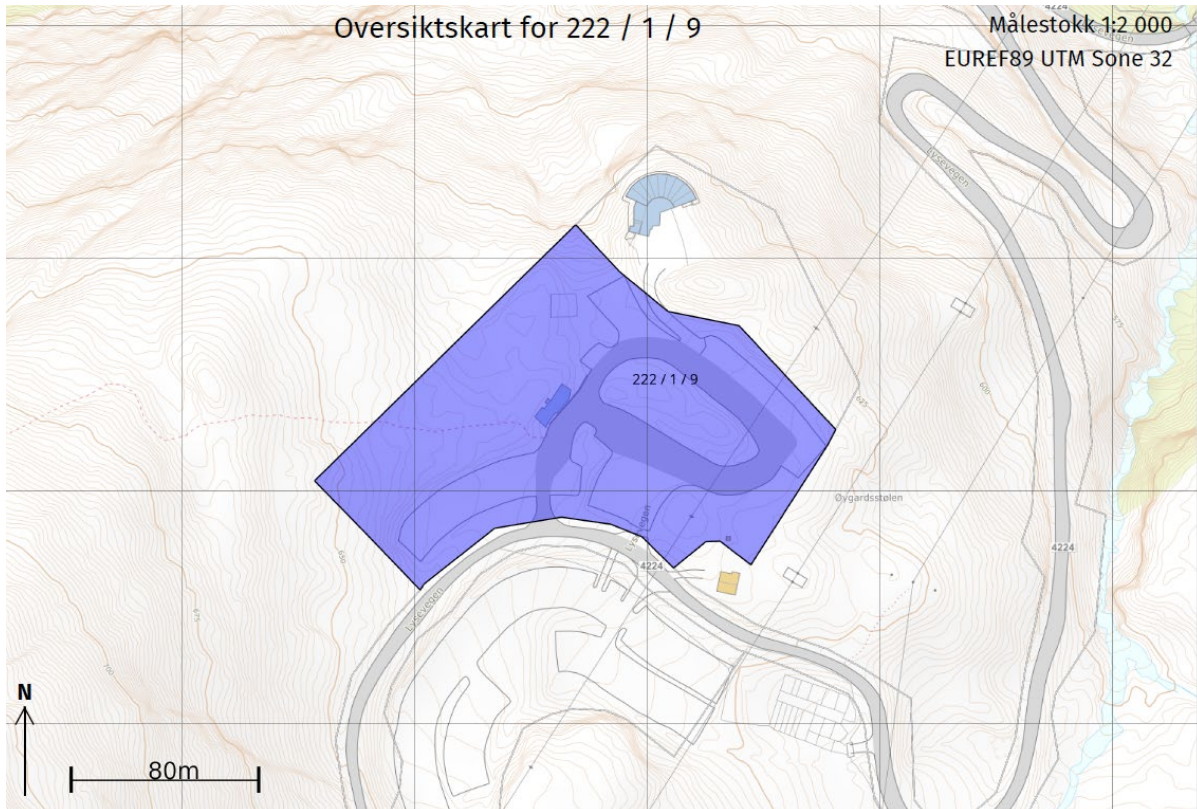

2.3.2 Avklaring parkeringsforhold

I 2023 ble det inngått en avtale på Øygardstølen i tvisten om parkeringsdriften. Dette er en sak som har pågått siden 2013 og det har vært et viktig sak å få avklart.

Avtalen innebærer at Lysefjorden Utvikling AS overtar parkeringsanlegget og får en egen festeavtale på dette. Selve prosessen med deling og oppgjør har pågått gjennom hele 2024 med endelig bekræftelse fra Sandnes Kommune om at delingen er gjennomført i desember.

2.3.3 Prosjektering av nytt renseanlegg

Som en del av delingssaken fikk vi pålegg om å bygge nytt renseanlegg for avløp på Øygardstølen. Eksisterende anlegg var sist godkjent i 2002 og veksten som har vært i området har ført til at kapasiteten nå er for liten. Vi har høsten 24 utredet og prosjektert et nytt renseanlegg og vi må i løpet av de 3 neste årene bygge dette med en kostnad på rundt 3 mill.

2.4 Transport Lysefjorden

Vi har gjennom hele 2024 jobbet med Rogaland Fylkeskommune v/næringsavdelingen om transport på Lysefjorden. Fjorden har ikke hatt et fungerende samband om sommeren siden 2021. Vi er kommet et godt stykke på vei og i desember ble det vedtatt en finansieringspakke som danner grunnlag for å re-etablere en forsterket løsning i sommerhalvåret.

Lysefjorden trenger en langsiktig forutsigbar løsning på transport som koordinerer lokalbåtruten og den kommersielle ruten.

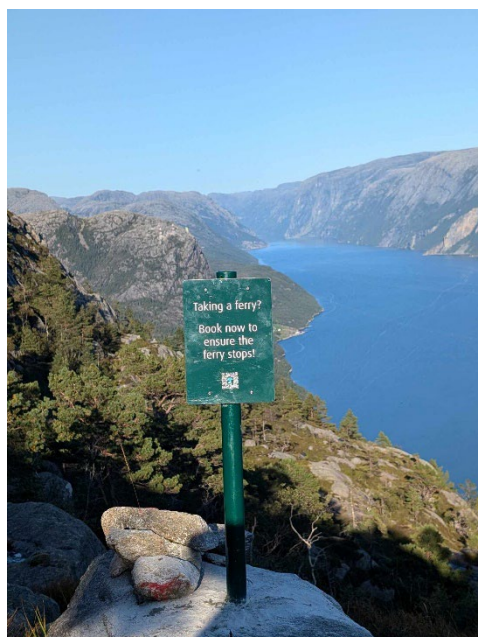
2.5 Lysefjorden Rundt

Målsetningen med Lysefjorden rundt er å utvikle en vandrerrute langs- og rundt hele Lysefjorden. Opplevelsene skal være på så høyt nivå at vi blir kjent internasjonalt som en attraktiv vandre destinasjon. Prosjektet skal bidra til å gi Lysefjorden en profil internasjonalt og vi skal jobbe mot målgrupper som har kjøpekraft og som blir lenger i regionen.

I 2024 ferdigstilte vi traseen mellom Preikestolen parkering og Songesand. Dette betyr at Lysefjorden Rundt nå er skiltet og tilrettelagt fra Høllesliheia til Songesand.

Prosjektet er et samarbeid mellom Lysefjorden Utvikling og Stavanger Turistforening og er finansiert ved hjelp av Sparebankstiftelsen SR bank sitt gavefond og tippemidler.

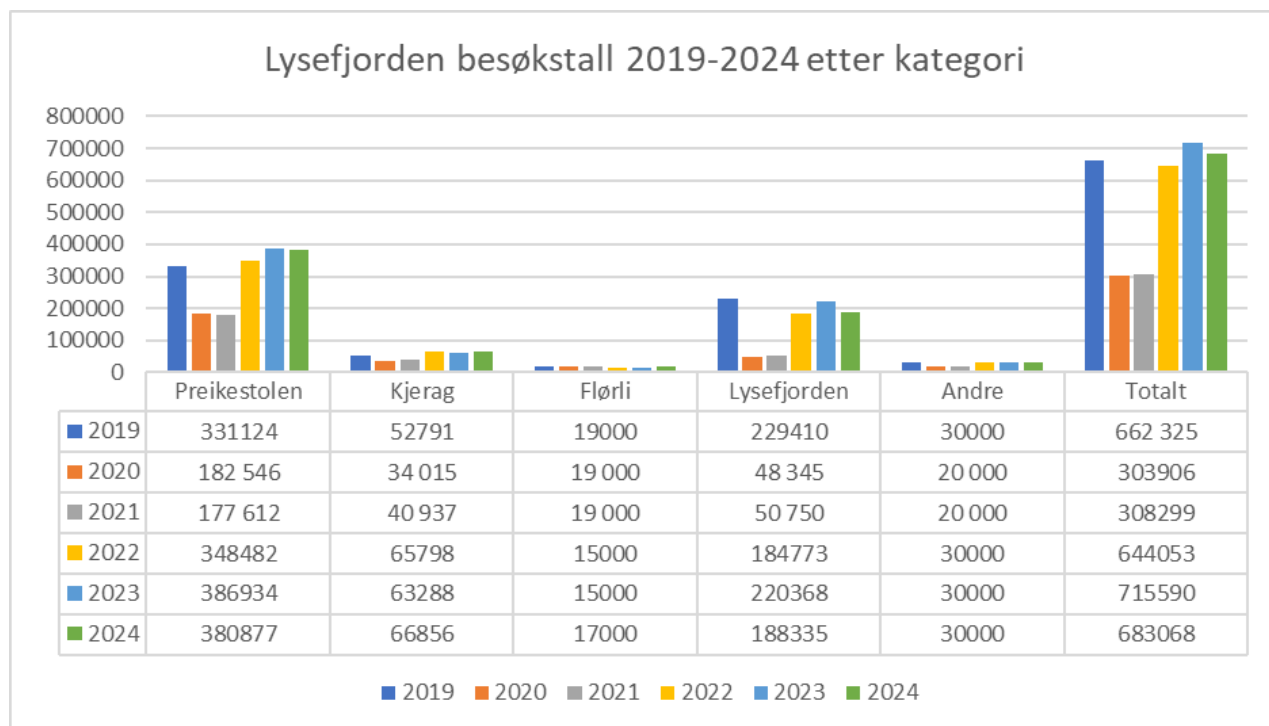
Arbeidet fortsetter i 2025.

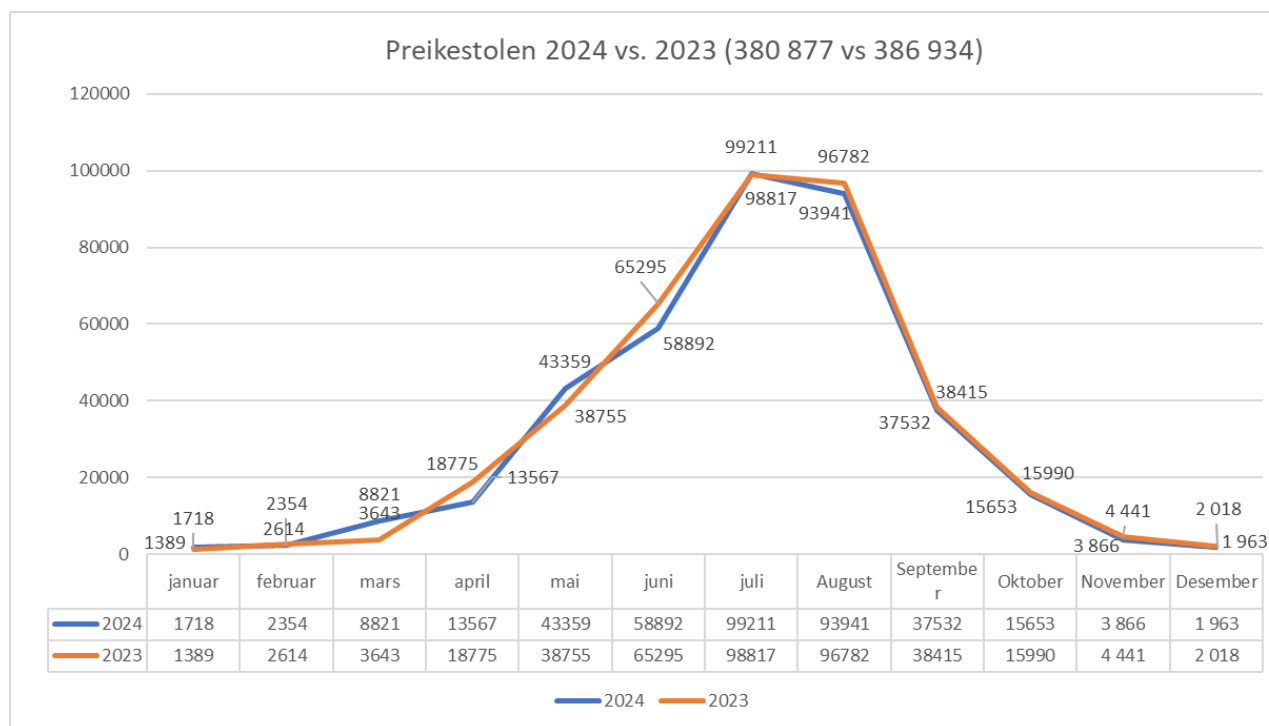

3 Oppsummering av driften i 2024

3.1 Besøk i Lysefjorden

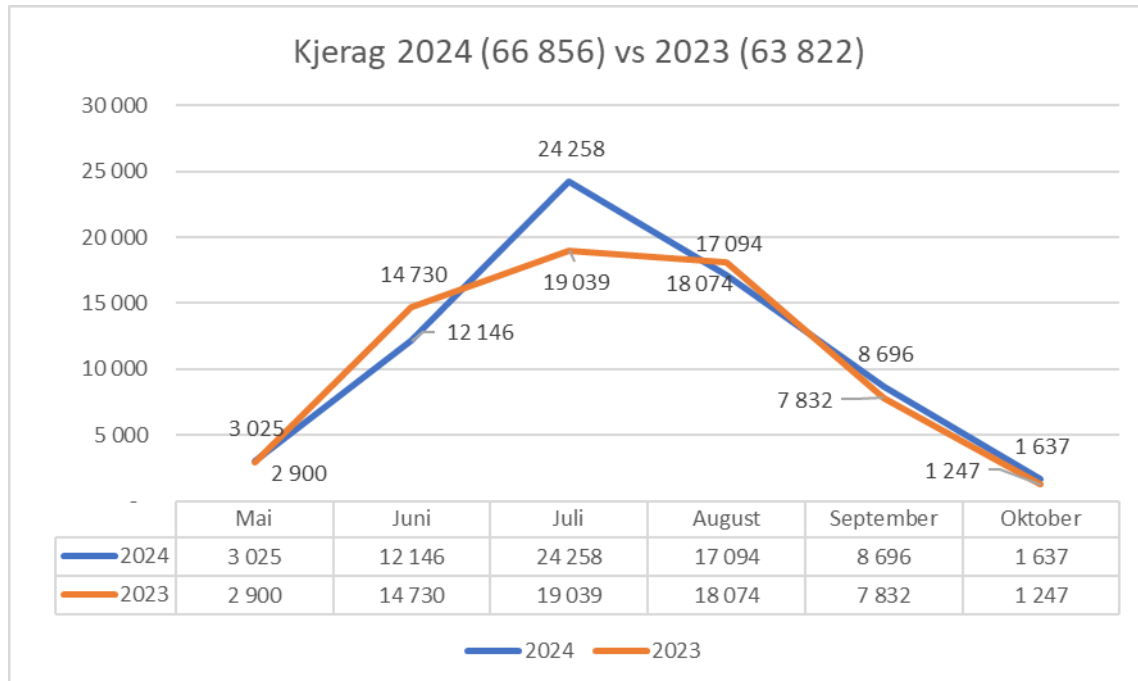

3.2 Preikestolen

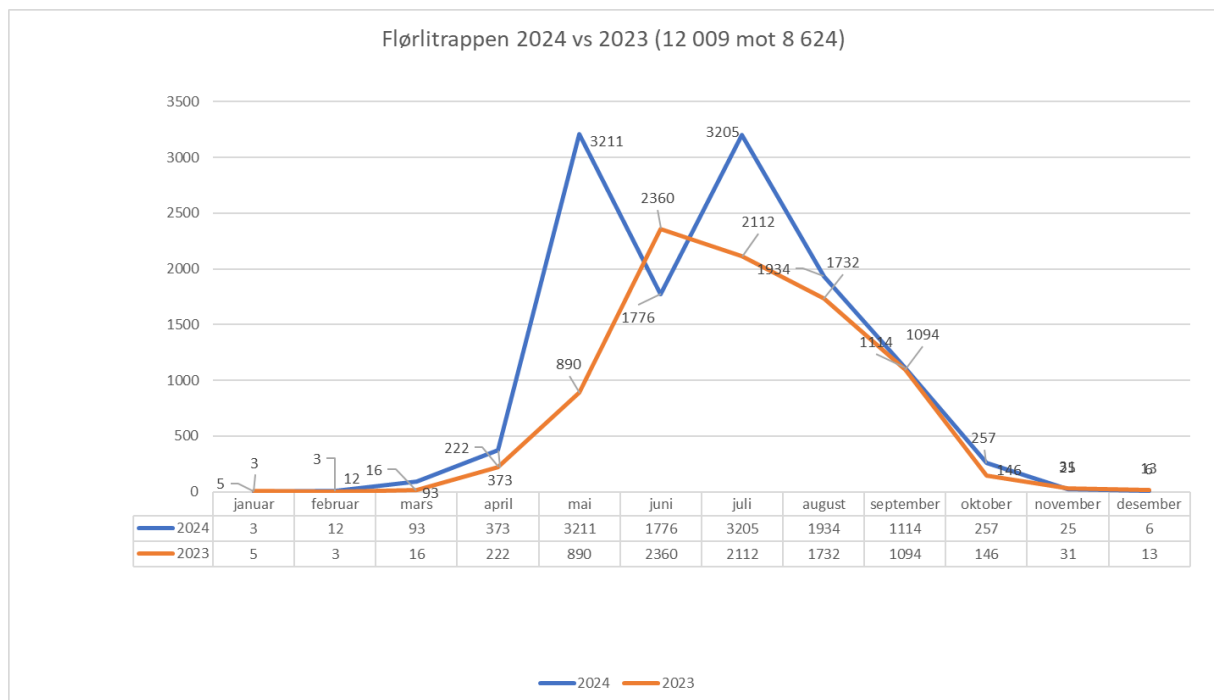

3.3 Kjerag

3.4 Flørli

3.5 Lysebotn Turistkontor

I 2024 har Lysefjorden Utvikling drevet turistkontor i Lysebotn i eget lokale. LU leier kaihuset av Lyse og pusset opp det gamle postkontoret til bruk som nytt turistkontor. Resten av bygget framleies til Lysebotn Landhandel.

Kontoret har hatt åpent fra 21. mai til og 29. august, 7 dager i uka, fra kl 11 til 18.

På turistkontoret har det vært 4000 besøkende i 2024.

3.6 Preikestolen Turistkontor

Preikestolen er distriktets mest besøkte turistattraksjon og et viktig punkt for å påvirke gjestene til andre opplevelser i regionen. Turistkontoret er et ledd i å skape ringvirkninger og økt næringsaktivitet rundt trafikken til Preikestolen. Driften er et samarbeid med Stiftelsen Preikestolen

3.7 Digital informasjon

Nettsiden Lysefjorden365.no har blitt videreutviklet gjennom året blant annet med utvidet beskrivelse av Kjerag. Trafikken har vist en veldig bra økning både for Lysefjorden365.no og Preikestolen365.no

Det er og etablert en ny digital skjerm på Forsand Ferjekai.

3.8 Resertifisering som Bærekraftig reisemål

I februar hadde vi kontroll på re- sertifiseringen som bærekraftig reisemål og i mai fikk vi den endelige godkjenningen av Innovasjon Norge. Reisemålene som er med i ordningen skal re-sertifiseres hvert 3. år etter en ganske omfattende kartlegging. Lysefjorden er med dette re-sertifisert to ganger.

4. Involvering i andre prosjekt

4.1 NVE museumsliste

Flørli er med i høringsrunden for å komme inn på museumslisten til NVE. Dette er viktig med tanke på videre arbeid med Flørli.

4.2 Daladalen

Sandnes kommune og LU har jobbet med grunneiere for å få på plass et forprosjekt for sykkelvei gjennom Daladalen. Prosjektet ble finansiert i slutten av 2024 og forprosjektet går våren 2025.

4.3 Kraftturisme

Vestland og Rogaland Fylkeskommune startet et prosjekt for å utrede hva en kan gjøre for å tilrettelegge opplevelser knyttet til kraftproduksjon og natur. Prosjektet svaluttes i desember 2024 og en ser nå må muligheter for videreføring. Det kommer en egen sluttrapport for dette prosjektet.

4.4 Presentasjoner og foredrag

LU har gjennom året hatt 30 innlegg/foredrag i ulike sammenhenger både nasjonalt og Internasjonalt. Vi har blant annet deltatt som foredragsholder for bærekraftsarbeid for destinasjoner på Grønland.

4.5 Regionalplan for Preikestolen og Lysefjord området

LU har gjennom hele 2024 vært involvert og rådført i utviklingen av Regional planen. Vi er ikke direkte med i styringsgruppen men har hatt mange møter og befaringer med Rogaland Fylkeskommune.

5. Visjon og strategi

Forslag til vedtak: Styret vedtar årsrapport for 2024

LU Sak 07/2025 Dato for generalforsamling

Generalforsamlingen holdes normalt i mai. Vi må sette en dato slik at vi kan sende et forhåndsvarsel til eierne. Vi må og bestemme innhold og sted. Forberedende saker har vi i styremøte 9. april. Forslag til tidspunkt ligger i forslag til vedtak.

Det er ingen på valg dette året.

Forslag til vedtak: Styret vedtar å holde generalforsamling den 23. Mai kl. 0900 på Sandnes Rådhus.

LU Sak 08/2025 Gjesteundersøkelsen 2024

Forslag til vedtak: Styret tar saken til orientering

LU Sak 09/2025 Orienteringssaker

- status Flørli-vannverk
- status Kjerag
- Kjerag 100 år
- nytt frå SP

Forslag til vedtak: Styret tar saken til orientering

LU Sak 10/2025 Eventuelt

Forsand, 12. februar 2025
Helge Kjellevoid

Styremøte i Lysefjorden Utvikling AS - Protokoll

Dag: Onsdag 19. desember 2024 kl. 1130-1400

Sted: Sandnes Rådhus

Til stede: Asle Rafdal, styreleder
Per A. Thorbjørnsen
Preben Falck
Nina O. Høiland
Gunhild Vevik
Inger-Lise Erga
Björg Tryland
Hans Olav Sandvoll (møtende vara)

Forfall: Kenny Rettore
Irene Heng Lauvsnes

Administrasjonen: Helge Kjellevoid

LU Sak 01/2025 Møteinnkalling og sakliste

Vedtak: Godkjent

LU Sak 02/2025 Godkjenning av protokoll fra styremøte 19.12.2024

Vedtak: Godkjent.

LU Sak 03/2025 Status Økonomi

Regnskap for 2024 skal revideres før april møtet. Driftstilskuddene er kommet inn og likviditeten er god.

Det foreligger ikke regnskap for 2025.

Vedtak: Styret tar saken til orientering

LU Sak 04/2025 Høring Regionalplan for Preikestolen og Lysefjord-området

Det ble tatt inn en del korrigeringer direkte i møtet. Justert høring sendes ut i forbindelse med godkjenning av protokoll.

Vedtak: Styret vedtar vedlagte høringsuttale til regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet med de korrigeringer som ble gjort i møtet.

**LU Sak 05/2025 Transport Lysefjorden
(Ikke offentlig - §23 Unntak av hensyn til det offentlige sin
forhandlingsposisjon, m.m.)****LU Sak 06/2025 Årsrapport 2024**

I årsrapporten er bare styret gjeldende fra 20 juni ført opp. Styret ønsker at styret som fungerte også før 20 juni er med. Dette legges inn i endelig årsrapport

Vedtak: Styret vedtar årsrapport for 2024 med tilføyelse som framkom i behandlingen.

LU Sak 07/2025 Dato for generalforsamling

Vedtak: Styret vedtar å holde generalforsamling den 23. Mai kl. 1000 på Sandnes Rådhus.

LU Sak 08/2025 Gjesteundersøkelsen 2024

Vedtak: Styret tar saken til orientering

LU Sak 09/2025 Orienteringssaker

-status Flørli-vannverk
Foreløpig konklusjon er at vi i 2025 må bruke ellevann. Så må vi jobbe videre med finansiering av nye brønner.

-status Kjerag
Vi er nå formelt fester av parkerings arealene på Kjerag. Vi har ansatt personell for sommeren og vil også starte med utleie av tur utstyr.

-Kjerag 100 år
19. mai arrangerer vi en samling for næringen der vi vil markere 100 år siden «oppdagelsen» av kjeragbolten.

-SBK

SBK legger ned virksomheten i Lysebotn. Dette kan og bety at base hoppermiljøet forsvinner fra Lysefjorden. I tillegg drev SBK med en del aktiviteter som var til nytte for hele reiselivet i Lysebotn. Vi vil nå se på hvilke muligheter det er for å videreføre en del av disse aktivitetene. Et særlig viktig punkt er busstransporten mellom Lysebotn og Kjerag Parkering.

Vedtak: Styret tar saken til orientering

LU Sak 10/2025 Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt

Neste styremøte er onsdag 9. april kl. 1000-1300

Asle Rafdal, styreleder

Nina O. Høiland

Preben Falck

Gunhild Vevik

Per A. Thorbjørnsen

Inger-Lise Erga

Björg Tryland

Helge Kjellevoid, daglig leder